

Umut

Yönetmen: Yılmaz Güney, Şerif Gören

Senaryo: Yılmaz Güney, Şerif Gören

Oyuncular: Yılmaz Güney (Cabbar), Gülsen Alniaçık (Fatma), Tuncel Kurtiz (Hasan)
1958/1970 / Türkiye / Türkçe / 100'

Dingin bir Adana sabahında yine dingin bir melodiyile seyirciyle tanışan *Umut*, Cabbar karakterinin aldığı piyango biletine bel bağlaması ve onu tekrar tekrar kontrol etmesi ile hikayesine başlıyor. *Umut*'la tanıştıktan sonra ise filmin bütününe yayılan umutsuzlukla tanışmaya başlıyoruz izleyici olarak. Çünkü Cabbar; karısı, yaşlı annesi ve beş çocuğuna bakmakla yükümlü ve bunu herkese borçlanarak aldığı eski, kimsenin binmek bile istemediği faytonu ile yapmak zorunda olan zavallı bir arabacı. Hayatları, gecekondu da sefillik içerisinde sürüp gitmektedir. Durum böyleyken faytonların belediye tarafından kaldırılmak istenmesi ve nihayetinde Cabbar'ın Hamal Hasan'ın görece saçmalıklarına kulak vermesi ile işler daha da kötüye gidiyor. Bunlarla beraber; bıçağın kemiğe dayanmasına neden olan kaza ve sonrasında geriye kalan diğer atı ile arabasının alacaklılar tarafından satılması, Cabbar'ın trajedisine ortak olmamızı sağlıyor filmde. Yani umut giderek yeri yeni büyük bir umutsuzluğa bırakıyor.

Yılmaz Güney'in filmografisinde önemli bir yeri olan *Umut*, gerçekçi kurgusu ve muhteşem öyküsüyle yönetmenin sinemadaki gücüne güç katıyor. Film biçim olarak İtalyan Yeni Gerçekçileri'nden Rossellini, Visconti ve De Sica gibi yönetmenlerin filmlerini andırır da Güney'in usta diyalogları ve çizdiği panoramasıyla yeni bir boyut kazanıyor. Filmin bir İtalyan Yeni Gerçekçilik akımı filmi olan ve De Sica'nın yönetmiş olduğu 1948 yapımı *Ladri di Biciclette* (Bisiklet Hırsızları) ile olan benzerliği iki filmin uzun zaman birbirleriyle kıyaslanmasına sebep olmuştur. İki film de kendisini kanıtlamış ve modern sinemanın önde gelen realistik örneklerinden olmuştur.

Film, usta ve karakterleriyle son derece iyi uyuşan oyunculuklarıyla da seyircinin gözünde bir kademe ileri gidiyor. Özellikle başrollerdeki Cabbar ve Hamal Hasan karakterlerini canlandıran Yılmaz Güney ve Tuncel Kurtiz'in oyunculukları kusursuz akıyor filmde. Cabbar'a önce umut aşıl原因 fakat Cabbar umutlandıkça umutları yıkılan hayalperest Hasan'ın çöküşü ve karakterler arasındaki rol değişimi de filmin değerine değer katıyor. *Umut*'u adeta bir psikolojik buhran havasına bürünen bu durum, filmin sonrasında karakterler için umudun ne olduğunun pek de bir önemi kalmadığını anlatıyor. Bu andan sonra önemli olanın umudunu kaybetmemek değil; amaçlarına ulaşmak için her zaman bir umut olduğuna kendilerini inandırmak oluyor. Karakterlerin bu farkındalığı, onları büyük bir çıkmazın içine sürüklüyor.

Filmde, sosyal ve ekonomik eşitsizlik ile çaresiz insanların boş inançlara bile verdikleri taviz de çok etkileyici bir üslupla hicvedilir. Olayların çıkış noktası olan otomobil kazasında Cabbar haklıyken haksız duruma düşmüş; adeta suçlanmıştır üstelik. Öyle ki; karakoldan çıkarken kendi arabasına çarpıp atının ölmesine neden olan adamdan özür dilemek zorunda kalmıştır.

Özetle film, Yılmaz Güney'in çizdiği eşitsizlik panoramasında, hayallerinden başka sığınacak dalı olmayan insanların gözündeki *Umut*'un tanımıdır. Bununla birlikte, Yılmaz Güney'in henüz otuzlu yaşlarının başında geldiği noktanın görülebilmesi açısından önemli bir yeri olan filmin değeri asla bununla sınırlandırılmamalıdır. Film gerek senaryosuyla gerek yönetimiyle gerekse oyunculuklarıyla Türk Sineması'nın en önde gelen realistik filmlerinden biri ve Güney filmografisinin yapıtaşlarından.

Serkan Küpeli